

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.170.2026

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 15705 Pana Posła Arkadiusza Sikory, w sprawie potrzeby uwzględnienia macierzyństwa wielodzietnego kobiet aktywnych zawodowo w systemie emerytalnym, proszę przyjąć poniższe informacje.

Świadczenie przewidziane w ustawie z dnia 31 stycznia 2019 roku o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1577) nie jest emeryturą ani dodatkiem do emerytury, tylko świadczeniem nieskładkowym, finansowanym z budżetu państwa. W przeciwieństwie do emerytury będącej świadczeniem z ubezpieczenia społecznego, ma ono de facto charakter świadczenia z zakresu pomocy społecznej. Przy ustalaniu uprawnień do jego otrzymywania uwzględnia się wszystkie dochody osoby zainteresowanej. Jednym z podstawowych kryteriów ubiegania się o świadczenie jest brak niezbędnych środków utrzymania.

Osoba, która nie ma prawa do żadnego innego świadczenia może uzyskać świadczenie uzupełniające w wysokości nieprzekraczającej kwoty najniższej emerytury (od 1 marca 2026 r. jest to 1978,49 zł). Z kolei osoba pobierająca świadczenie niższe od minimalnej emerytury może liczyć na jego uzupełnienie do tej wysokości. Obowiązujące warunki uprawniające do otrzymywania rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego powodują - w przypadku kobiet pobierających świadczenie emerytalne w kwocie niższej od najniższej gwarantowanej emerytury w konsekwencji posiadania niepełnego stażu ubezpieczeniowego (wynoszącego 20 lat składkowych i nieskładkowych) - uzupełnienie wysokości otrzymywanego przez nie świadczenia do kwoty najniższej emerytury.

Oznacza to, że obecny stan prawny pozwala na poprawę poziomu zabezpieczenia tych osób w wieku emerytalnym, gwarantując im wypłatę rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego na poziomie nieprzekraczającym kwoty najniższej emerytury, określającej maksymalny poziom wsparcia tych świadczeniobiorców (w 2025 r. przeciętna wypłata świadczenia wyniosła 1025,63 zł). Z kolei w przypadku osób aktywnych zawodowo, posiadających 30-40 letni staż ubezpieczeniowy, poziom najniższej emerytury (1978,49 zł) stanowi dolny próg możliwej wysokości świadczenia emerytalnego tych osób, a faktyczna wysokość emerytury uzależniona jest w nowym systemie emerytalnym od wysokości zgromadzonego kapitału emerytalnego i wieku, w którym dana osoba przeszła na emeryturę. Nie mają zatem miejsca sytuacje, w których osoby aktywne zawodowo stawiane byłyby w sytuacji mniej korzystnej do pobierających rodzicielskie świadczeni uzupełniające.

W resorcie rodziny stale prowadzone są poszukiwania najlepszych rozwiązań i modyfikacji systemu emerytalnego, w szczególności w zakresie niedyskryminowania rodziców obniżonym wymiarem świadczeń emerytalnych. Efektem tych prac jest m.in. nowelizacja przepisów dotyczących opieki nad dzieckiem dla pracowników przebywających na urlopie

wychowawczym. Do 31 grudnia 1998 r. nie było obowiązku odprowadzania za te okresy składek - wliczano je do emerytury jako okresy nieskładkowe, co znacznie obniżało wysokość świadczenia. Dopiero od 1 stycznia 1999 r. za okres sprawowania opieki nad dzieckiem na urlopie wychowawczym pracownicy mają opłacane składki z budżetu państwa. Wprowadzona w maju 2015 r. nowelizacja ustawy emerytalnej dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r. pozwala ponadto uwzględnić czas sprawowania opieki nad dzieckiem w trakcie urlopu wychowawczego oraz bezpłatnego (w systemie zabezpieczenia społecznego) w emeryturze (w kapitale początkowym), liczony jak okres składkowy niezależnie od tego, kiedy kobieta z niego korzystała. Oznacza to, że również kobiety, które wychowywały dzieci w latach 70-tych, 80-tych i 90-tych mogą skorzystać z przeliczenia, a zatem podwyższenia emerytury.

W obecnym stanie prawnym istnieją regulacje mające zrekompensować konieczność przerwania pracy z powodu sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem, choć nie przewidują one dodatkowego zwiększenia emerytury z tytułu urodzenia dzieci. Świadczenia emerytalno-rentowe mają bowiem charakter praw podmiotowych, nabytych przez osobę ubezpieczoną w związku z opłacaniem przez nią składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

W obowiązującym od 1 stycznia 1999 r. nowym systemie emerytalnym, określonym przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1749, z późn. zm.), źródłem finansowania świadczeń emerytalno-rentowych jest fundusz tworzony ze składek pracowników i pracodawców. Z systemu usunięto większość elementów nieubezpieczeniowych i socjalnych, tak aby powiązać wysokość przyszłego świadczenia z sumą składek odprowadzanych od przychodów ubezpieczonego w całym okresie jego aktywności zawodowej.

Obecnie, na gruncie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (FUS), wypłacane są jedynie dwa rodzaje dodatków – dodatek pielęgnacyjny oraz dodatek dla sierot zupełnych. Obydwa są świadczeniami o charakterze ubezpieczeniowym, związanymi z ryzykami ubezpieczeniowymi w postaci niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji oraz utraty żywiciela. Ich wypłata ma miejsce w sytuacji spełnienia wskazanych ryzyk, wiąże się też z obowiązkiem opłacania składki ubezpieczeniowej. Funkcjonujące dodatki do świadczeń emerytalno-rentowych są zatem powiązane z innymi świadczeniami, odrębnym ryzykiem i odrębnymi warunkami nabycia prawa do świadczenia.

W dyskusji nad wprowadzeniem dodatków emerytalnych dla matek pracujących i wychowujących czworo lub więcej dzieci nie można pominąć dostępnych wyników badań¹. W jednym z nich zapytano, czy emerytura kobiet i mężczyzn powinna być zwiększana wraz z liczbą wychowywanych dzieci (nie wskazano ich liczby granicznej). Większość badanych (46%) opowiedziała się przeciw takiemu rozwiązaniu. Jednocześnie obowiązujące rozwiązania, które obejmuje konstrukcja prawa do rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, tj. powiązania prawa do świadczenia w wysokości nieprzekraczającej

¹ Przyszłość systemu emerytalnego i sprawiedliwe rozwiązania. Raport z badań, IBRIS na zamówienie Centrum im. Ignacego Daszyńskiego, Warszawa 2022, [w:], Co to jest sprawiedliwa emerytura? Raport z badań, S. Gajewski, K. Duda, B. Machalica, Warszawa 2022, s. 28-29.

kwoty emerytury minimalnej z wychowaniem co najmniej czwórki dzieci, popiera 57% respondentów.

Ze względu na fakt, że każda zmiana w systemie emerytalnym niesie ze sobą poważne konsekwencje finansowe i dotyczy wielu osób, propozycje nowych rozwiązań w tym obszarze są przed wprowadzeniem ich w życie skrupulatnie analizowane. W Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie są obecnie prowadzone prace, których celem byłoby włączenie do systemu emerytalnego nowych dodatków. Nie oznacza to jednak, że nie zostaną one podjęte w przyszłości. Należy mieć jednak świadomość, że działania tego typu mają w systemie ubezpieczeń społecznych szczególny i wyjątkowy charakter. Biorąc pod uwagę aktualną i prognozowaną sytuację FUS, decyzja o ich rozpoczęciu wiązałaby się z koniecznością zwiększenia dotacji do funduszu z budżetu państwa. Z tego powodu kluczowe w tych sprawach pozostaje stanowisko Ministra Finansów i Gospodarki.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni
Podsekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/